

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost obžalovaného Alfonse A-a spatřuje zmatek podle § 281 čís. 2 tr. ř. v tom, že byl čten přes odpor obžalovaných protokol o zodpovědném výsledku spoluobžalovaného Š-a, čímž prý byly porušeny předpisy §§ 151 čís. 3, 170 čís. 1, 2, 5, 6, 7 a 252 tr. ř. Zmatek podle § 281 čís. 2 tr. ř. jest dán tehdy, byl-li čten přes odpor stěžovatelův spis o nějakém po zákonu neplatném výkonu přípravného vyhledávání nebo vyšetřování. Z citace § 151 čís. 3 tr. ř. a z učiněných návrhů dlužno za to míti, že stížnost uplatňuje neplatnost vyšetřovacího úkonu v tom smyslu, že Š. pro choromyslnost neměl býti vyslýchán. Než stížnost není v právu. Š. byl spoluobžalován a měl býti a byl čten jeho zodpovědný výslech. Na zodpovědný výslech vztahují se ustanovení §§ 198—206 tr. ř., kdež nikde není vysloveno, že by byl i zodpovědný výslech osoby nepřičetné pod sankcí zmatečnosti. I kdyby byl Š. již v době výsledku choromyslným, nebyl by býval jeho výslech neplatným. Dovolává-li se stížnost ustanovení §§ 151 a 170 tr. ř., odvolává se na ustanovení týkající se výsledků svědeckých, která se na výslech obviněného nevztahují. Ostatně nebyl čten protokol o zodpovědném výsledku Š-a přes odpor stěžovatelův, neboť obžalovaní navrhovali pouze, by bylo zásadně rozhodnuto, zda má býti čten protokol Ferdinanda Š-a, což (stejně jako výhradu zmateční stížnosti po soudním rozhodnutí učiněnou) za odpor po rozumu § 281 čís. 2 tr. ř. považovati nelze. Nehledíc k tomu byl protokol o zodpovědném výsledku Š-ově čten za souhlasu stran. Návrh obhájce D-ova, by onen protokol Š-ův čten nebyl, tu na váhu nepadá, neboť byl činěn při hlavním přelíčení dne 25. listopadu 1925 odbyvaném před jinými soudci a při líčení konaném před soudci, kteří ve věci rozhodli, opakován nebyl. Tím, co uvedeno, stává se bezpředmětným i dovolávání se předpisu § 252 tr. ř., neboť ustanovení § 281 čís. 2 tr. ř. týká se pouze neplatných úkonů přípravného řízení. S hlediska § 281 čís. 3 tr. ř. pak ustanovení § 252 tr. ř. není pod sankcí zmatečnosti.

Čís. 3180.

Nepříslušnost samosoudcovu podle § 7 odst. 4 (5) zák. ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. (§ 261 tr. ř.) jest vysloviti rozsudkem, proti němuž přísluší opravný prostředek zmateční stížnosti z důvodu § 281 čís. 6 tr. ř. a to ve prospěch obžalovaného.

Veřejný obžalobce je návrhem podle § 6 zákona čís. 471/21 vázán (s výjimkou případu § 7 (3) zákona); k prohlášení nepříslušnosti samosoudcem může tu dojíti jen, uzná-li, že výše trestu do šesti měsíců není vzhledem k povaze činu a po případě též k znehodnocení peněz dostatečnou pro čin, který je předmětem obžaloby.

Výrok o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhovaného trestu do šesti měsíců není důsledkem zjištění, že tu nejsou nebo jsou určité zákonem přesně stanovené skutečnosti, na nichž výměra trestu delší šesti

měsíců závisí, nýbrž jest výsledkem volných úvah a výrazem volného přesvědčení soudu, takže se vymyká z přezkoumání zrušovacím soudem po té stránce, zda předpoklady opravňují k takovému závěru, a nemůže býti napadán dokazováním jeho věcné nesprávnosti ani za účelem, by byl jeho vyvrácením odňat podklad výroku o nepřislušnosti samosoudce a dolíčen zmatek § 281 čís. 6 tr. ř.

Pro určení trestní sazby, již má býti rozsudkem na pachatele použito, jest rozhodným výhradně skutek, jímž byl pachatel v tomto rozsudku uznán vinným (§ 32 tr. zák., § 260 čís. 1 tr. ř.).

I v případech § 265 tr. ř. dlužno použití na souzený skutek výhradně trestní sazby, která je zákonem stanovena na tento skutek; ono ustanovení jest dáno ve prospěch pachatele a zabezpečuje mu, že ho nešetřením zásady § 57 tr. ř. nestihnou tresty, jichž součet ho nemohl stihnouti při šetření onoho ustanovení, neubírá mu však případné výhody plynoucí z § 32 tr. zák., byť jen proto, že nebylo nebo nemohlo býti šetřeno předpisu § 57 tr. ř.

(Rozh. ze dne 18. května 1928, Zm I 277/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 23. března 1928, jímž se samosoudce podle § 7 čís. 4 zák. ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. pokud se týče čl. I. zák. ze dne 12. prosince 1923, čís. 259 sb. z. a n. prohlásil nepřislušným k rozsouzení trestní věci proti Aloisu V-ovi pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák. a přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil témuž soudu, by ji samosoudcem znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Podle § 7 odst. čtvrtý zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. platí pro věci projednávané samosoudcem obdobně ustanovení § 5 uv. zákona, takže jest se samosoudci prohlásiti nepřislušným, uzná-li trest ztráty svobody do šesti měsíců nedostatečným za čin, který jest předmětem obžaloby, takže jest i samosoudci v tomto případě postupovati podle § 261 tr. ř. Výrok o nepřislušnosti stal se tedy formálně správně ve formě rozsudku, proti němuž přísluší opravný prostředek zmateční stížnosti z důvodu § 281 čís. 6 tr. ř. ve prospěch obžalovaného, jelikož mu ze zachování rozsudku a převedení věci na nalézací senát hrozí nebezpečí, že mu po případě bude uložen trest na svobodě delší 6 měsíců, tedy trest větší, než mu může býti uložen samosoudcem podle § 7 odst. první uv. zák. Pro otázku, zda se stal výrok samosoudce o jeho nepřislušnosti právem čili nic, je bez významu, že státní zástupce navrhl při hlavním přelíčení — z důvodů, jejichž nesprávnost bude později dokázána — použití trestní sazby těžkého žaláře od 1 roku do 5 let a konání hlavního přelíčení před senátem; jestli obžalobce návrhem ve spise

obžalovacím, by byla — rozuměj pro skutky obžalobou stíhané — uložena jako hlavní trest ztráta svobody do šesti měsíců, vázán s jedinou výjimkou zákonem (§ 7 odst. třetí) stanovenou — která však v této trestní věci nenastala, — že dojde při hlavním přelíčení k rozšíření obžaloby, t. j. že obžalobce učiní dodatečně předmětem obžaloby a tím i hlavního přelíčení a rozsudku ještě jiný skutek (jiné skutky), než byly (jsou) stíhány spisem obžalovacím. Jedině v případech takového rozmnožení počtu souzených skutků může obžalobce — odvolav návrh ohledně výše trestu — učiniti návrh pro samosoudce závazný, by se převedla věc na senát, kdežto jinak může k prohlášení nepřislušnosti samosoudcem dojíti jen, uzná-li samosoudce, že navrhovaná sazba, správněji výše trestu do šesti měsíců není s hlediskem v § 6 odst. druhý naznačených, neboli vzhledem k povaze činu a po případě též k znehodnocení peněz dostatečnou pro čin, který je předmětem obžaloby. Výrok o dostatečnosti nebo nedostatečnosti navrhovaného trestu do šesti měsíců není — srovnej vývody zrušovacího soudu pro obdobný případ v rozhodnutí čis. 1334 sb. n. s. — důsledkem zjištění, že tu nejsou nebo jsou určité zákonem přesně stanovené skutečnosti, na nichž výměra trestu delší šesti měsíců závisí, nýbrž jest výsledkem volných úvah a výrazem volného přesvědčení soudu, takže se vymýká z přezkoumání zrušovacím soudem po té stránce, zda předpoklady opravňují k takovému závěru, a nemůže býti napadán dokazováním jeho věcné nesprávnosti ani za účelem, by byl jeho vyvrácením odňat podklad výroku o nepřislušnosti samosoudce a dolíčen zmatek § 281 čis. 6 tr. ř. Avšak rozsudek neopírá závěr o nedostatečnosti trestu do šesti měsíců poukazem na povahu souzeného skutku a na znehodnocení peněz (§ 6 odst. druhý), nýbrž úvahami, které nemají s těmito hledisky vůbec nic společného, totiž úvahami, že obžalovaný byl po spáchání souzených skutků odsouzen rozsudkem ze dne 1. prosince 1927 pro zpronevěry, že úhrnný peníz těchto zpronevěr a zpronevěr nyní souzených činí značně přes 2.000 Kč, že při této výši zpronevěřených statků činí zákonná trestní sazba 5 až 10 let (pokud se týče na návrh obžalobcův 1 rok až 5 let), že není jisto, zda bude lze použití práva podle § 54 tr. zák., a že se nepovažuje doplňkový trest šestiměsíčního žaláře za dostatečný při odsouzení obžalovaného pro tento čin. Zřejmě řídil se tedy samosoudce názorem, že jest v případech § 265 tr. ř. vyměřiti trest za nově souzený skutek podle trestní sazby, vypadající na souhrn skutků dříve a nyní souzených. Nesprávnost tohoto názoru vytýká stížnost právem, uvádějíc, že nelze přisvědčiti k názoru samosoudce, že nestačí trestní sazba do 6 měsíců při stanovení doplňkového trestu za použití § 265 tr. ř.

Pro určení trestní sazby, které má býti rozsudkem na pachatele použito, jest rozhodným výhradně skutek, jímž jest pachatel v tomto rozsudku uznán vinným. To plyne z ustanovení § 32 tr. zák., že trest nesmí býti vyměřen ani ostřeji ani mírněji, než jak zákon předpisuje podle zjištěné povahy zločinu i pachatele, a nasvědčuje tomu i příkaz § 260 čis. 1 tr. ř., že jest rozsudkem označiti skutek, jímž se obžalovaný uznává vinným, i všemi skutkovými okolnostmi podmiňujícími určitou

sazbu trestní. Ovšem může dojít k tomu, že na skutek, na který stanoví zákon trest na svobodě mírnějšího způsobu, vypadá část trestu na svobodě přísnějšího způsobu, avšak jedině v případech § 34 a § 35 (267) tr. zák., t. j. výhradně tehdy, jsou-li různé skutky téhož pachatele předmětem téhož vyšetřování a odsouzení. Tuto výjimku ze zásady § 32 tr. zák. nelze rozšířit i na případy, ve kterých nemůže mít ona výjimka průchodu, protože nebylo (nemohlo být) šetřeno příkazu § 57 tr. ř., by všechny skutky pachatelem spáchané byly souzeny jediným rozsudkem. Ustanovení § 265 tr. ř., jež má tyto případy na zřeteli, jest dáno ve prospěch pachatele a zabezpečuje mu, že ho nešetřením zásady § 57 tr. ř. nestihnou tresty, jichž součet ho nemohl stihnouti při šetření onoho ustanovení, neubírá mu však případné výhody plynoucí z § 32 tr. zák., byť jen proto, že uvedeného předpisu § 57 tr. ř. nebylo nebo nemohlo být šetřeno. Trest přípustný podle § 34 tr. zák. jako část trestu jednotného není vzhledem k § 32 tr. zák. přípustným ani jako trest samostatně uložený. I v případech § 265 tr. ř. dlužno tudíž použití na souzený skutek výhradně trestní sazby, která je zákonem stanovena na tento skutek. Opačný názor, že jest pro skutek dodatečně souzený vyměřiti trest podle sazby, již by bylo použití na celek skutků nyní a dříve souzených, vedl by k důsledku s hlediska § 32 tr. zák. naprosto nemožnému, že jest soudu uložiti trest žaláře pro přestupek, byl-li pachatel odsouzen pro zločin rozsudkem, k němuž dlužno podle § 265 tr. ř. přihlížeti. Takový důsledek jest tím nepřijatelnějším, že zákon nepřipouští — srovnej §§ 355, 356 tr. ř. — při trestných činech, jichž kvalifikace za zločin anebo přestupek závisí na výši způsobené nebo zamýšlené škody, přes zásadu vyslovenou v § 173 tr. zák. ani obnovy trestního řízení z důvodu, že by naplňoval skutkovou podstatu zločinu přestupek, který má být ještě dodatečně souzen, ve spojení s přestupkem souzeným rozsudkem, který byl vynesena po onom přestupku a k němuž jest proto podle § 265 tr. ř. mít zřetel. Budiž jen ještě podotčeno, že z nejnižší výměry trestní sazby obžalobcem navrhované (1 rok do 5 let) zbyl po odečtení trestu předchozím rozsudkem uloženého (6 měsíců) jen doplňkový trest těžkého žaláře šestiměsíčního, tedy trest, k němuž byl samosoudce i bez použití § 54 tr. zák. oprávněn, takže by i s hlediska jeho nesprávného názoru o tom, které trestní sazby jest použití, nebylo bývalo závady proti tomu, by sám věc neprojednal a nerozhodl, pokládal-li obžalobcův návrh, změnivší trestní sazbu, za závazný. Výrok o nepřislušnosti stal se, jelikož byl výsledkem nesprávného výkladu zákona, neprávem. Proto bylo jej jako zmatečný podle § 281 čís. 6 tr. ř. zrušiti a uznati za období § 288 čís. 2 tr. ř. dále, jak shora uvedeno a to podle § 5 zákona čís. 3 ř. zák. z roku 1878 ihned při poradě neveřejné.

Čís. 3181.

Neplatností jest podle zákona stížen pouze nátlak na obviněného ve formě jeho přísedního výslechu jako svědka (§ 170 čís. 1 tr. ř.); porušení předpisu § 202 tr. ř. není ohroženo zmatečností (§ 281 čís. 3 tr. ř.).